

STATUERNE

De vigtigste buster og statuer i De Faldne Monumenters Park relateret til Sovjetunionen:

Vladimir Lenin (1870-1924) Kommunistisk revolutionær og teoretiker, samt Sovjetunionens første leder. Efter flere års eksil vendte han hjem i 1917 for at organisere Den Russiske Revolution.

Josef Stalin (1878-1953) Generalsekretærer i mere end 30 år frem til sin død. Kendt for at udbygge systemet af Gulag-arbejdslejre, henrette størstedelen af sine politiske rivaler under de berømte Moskva-processer og bringe Sovjetunionen sejr ud af Anden Verdenskrig dog med enorme tab.

Leonid Bresjnev (1906-1982): Generalsekretærer fra 1964 til sin død. Med ham ved roret invaderede Sovjetunionen Tjekkoslovakiet i 1968 og startede en langvarig krig i Afghanistan i 1979.

Karl Marx (1818-1883): Tysk sociolog, økonom og filosof, desuden forfatter til Det Kommunistiske Manifest og Kapitalen. Betragtes som den moderne socialismes teoretiske grundlægger.

Feliks Dsjersjinskij (1877-1926) En polsk revolutionær kommunist, der tilbragte 11 år af sit liv i tsarens fængsler og i sibirisk eksil. I 1917 grundlagde han det hemmelige politi Tjekaen, der senere skiftede navn til KGB. Tjekaen var berygtet for at tage drastiske midler i brug for at forhindre kontrarevolutionen, blandet andet tortur og summariske henrettelser.

Et spøgelse går gennem Europa - kommunismens spøgelse.

Karl Marx

Det er ikke så få tidligere sovjetiske notabiliteter, man støder på i løbet af et besøg i parken. Foto: Jens Malling

Vandingsanlægget i De Faldne Monumenters Park er ikke indstillet, så det undgår at overspule busten af Stalin. Foto: Jens Malling

► gelse ikke lade sig mane i jorden. Væk inden øjnene når at registrere det, synes det at flakke hvileløst rundt et sted i udkanten af al idyllen. Skræmt af sig selv og de forbrydelser, der er begået i dets navn. Det har ikke mulighed for at tage fast form, men kan heller ikke blive til intet. Marx' ide lever ikke mere, men den er heller ikke død. Aktivister, der prøver at fortolke denne ide på en ny måde og give den fast form, lever livet farligt i dagens Rusland. Blandt andet har en af initiativtagerne til dette års store demonstrationer mod det nuværende regime – Sergej Udalsov – været smidt i fængsel ad flere omgange og er blevet kaldt samvittighedsfange af Amnesty International.

Som om intet var hændt

Det er dog ikke alle sovjettidens statuer, der er slæbt hen i De Faldne Monumenters Park. Kort derfra på pladsen foran metrostationen Oktjabrskaja suser skateboardere rundt om en Lenin. Han står roligt på sin sokkel med hånden i lommen, som om intet var hændt. Et fint udtryk for

den rådvildhed, der hersker om den sovjetiske fortid: Skal man lade monumenterne stå, skal de udstilles i en park eller skal de fjernes, ødelægges og forsøges slettet fra erindringen?

Fra Oktjabrskaja går det med den orange linje ind mod en af de mest berømte stationer i Moskvas overdådigt udsmykkede metro: Revolutionspladsen. Her hilser 76 bronzeskulpturer passagerne velkommen. De kan dårligt flyttes hen i parken, da de på det nærmeste er bygget ind i søjlerne og hvælvingerne. Stationen åbnede i 1938, og de mange fastfrosne skikkelser spiller forskellige roller i sovjetisk samfundsliv: Stoiske arbejdere, revolutionshelte, soldater, bønder, atleter, forfattere, piloter, skolebørn, sømænd og ingeniører med attributter i form af bøger, tryklufsbør, granater, geværer og hunde står på et fremspring af armensk marmor. Overtroen får frit løb på perronen, hvor en målrettet kvinde i spadesdragt lader fingrene glide hen over en af figurerne. Det bringer held. Og flere lokale fra samme tog følger kvindens eksempel på vej hen mod rulletrappen. Flere steder er de stolte ate-

Parken er et udflugtmål for familier i Moskva. Foto: Jens Malling

stiske proletarer helt blanke af al det gubberi.

Jern-Feliks

Det næste tog går en station videre til Lubjanka. En midaldrende kvinde korsrer sig, idet hun går ad metroudgangen op i byen og skæver over mod den imponerende bygning, der har givet navn til pladsen og stationen. Her havde det berygtede sovjetiske hemmelige politi KGB sit hovedkvarter. Under Stalins terrorregime, der kulminerede i slutningen af 1930'erne, blev sagesløse, kommunistpartiets egne topfolk, samt et antal udlændinge tortureret og henrettet i kælderen.

Organisationens grundlægger Feliks Dsjersjinskij – også kendt som "Jern-Feliks" på grund af sin hårde fremfærd mod ethvert forsøg på kontrarevolution under den Russiske Borgerkrig – havde længe et monument til sin ære stående midt i runddelen foran bygningen. Det blev for meget for Moskvas indbyggere, der i august 1991 fragtede den 15 ton tunge Jern-Feliks over i De Faldne Monumenters Park. Der har nogle overmalet ham med gul graffiti. ■